

अथोपपातकानि ।	प्रायश्चित्तानि ।	तदशक्तौ धेनुदानम् ।	तदशक्तौ चूर्णोदानम् ।	दक्षिणा ।
वृषस्य स्वयं ब्राह्मणकर्तृकहल- शकटादियोजनम् ।	प्राजापत्यद्वयम् ।	२ धेनु ।	६ कार्षापणाः ।	यथाशक्ति ।
योधिनवां ब्राह्मणकर्तृकहल- शकटादियोजनम् ।	४ प्राजापत्यानि । ब्राह्मणेतरेषां प्राजापत्यद्वयम् ।	४ धेनुवः ।	१२ कार्षापणाः ।	यथाशक्ति ।
उत्तुष्टवृषस्य कपिलायाश्च ब्राह्मणकर्तृकहलशकटादि- योजनम् ।	यतिचान्नायकद्वयम् । ब्राह्मणेतरेषां यतिचान्नायकम् ।	सार्द्धसप्तधेनुसम्भ- वात् ८ धेनुवः ।	२२॥० कार्षा- पणाः ।	यथाशक्ति ।
गोमांसखादके गोविक्रयविनि- मयादिः ।	विक्रयादिमात्रे अज्ञानकृततत्तत्कर्तृकतत्तत्- स्वामिकगववधप्रायश्चित्तार्हम् । गोमां- सखादककर्तृकतद्वधे तु अज्ञानकृत- तत्तत्कर्तृकतत्तत्स्वामिकगववधोक्तसंपूर्ण- प्रायश्चित्तम् ।			

अथ गोवधापवादः ।

तत्र पराशरः ।

“धूर्त्येषु वह्मनेषु दक्षिणाभिहितेषु च । काष्ठेन खेदुना वापि पाषाणेन तु ताडितः ॥ मूर्च्छितः पतितश्चैव मृतो वा सद्य एव च । एवंगतानां धूर्त्याणां प्रवक्ष्यामि यथाविधि ॥ उत्थितस्तु पर्दं गच्छेत् पञ्च सप्त दशापि वा । आसं वा यदि गृह्णाति तोयं वा पिबति स्वयम् । पूर्वव्याधिविनष्टानां प्रायश्चित्तं न विद्यते ॥” सम्मर्त्तः । “यन्त्रणे गोचिकित्सायां मृगगर्भविमोचने । यन्त्रे कृते विपत्तिः स्यात् प्रायश्चित्तं न विद्यते ॥ औषधं स्नेहमाहारं ददन्नोब्राह्मणेषु च । प्राणिनां प्राणवृत्तार्थं प्रायश्चित्तं न विद्यते ॥ दाहच्छेदविरामेदप्रयत्नेरुपकुर्वताम् । द्विजानां गोहितार्थं वा प्रायश्चित्तं न विद्यते ॥” याज्ञवल्क्यः । “क्रियमाणोपकारे तु मृते विप्रे न पातकम् । विपाके गोवृषाणाञ्च भेषजाधिक्रियास्तु च ॥” मिताक्षरादृतपराशरवचनम् । “कूपे खाते च धर्मार्थं गृह्णाद्दे च ये मृताः । आमदाहे तथा घोरे प्रायश्चित्तं न विद्यते ॥” भवदेवमङ्गुष्ठतवचनम् । “ऋद्धमङ्गुष्ठेऽस्थिभङ्गे च कटिभङ्गे तथैव । यदि जीवति घण्टासान् प्रायश्चित्तं न विद्यते ॥” सम्मर्त्तः । “देवद्रोण्यां विहारे च कूपेव्यायतनेषु च । एषु गोषु प्रपन्नासु प्रायश्चित्तं न विद्यते ॥” देवद्रोणी स्वयम्भूलिङ्गाद्यवस्थानभङ्गरम् । विहारो गवां मेषुनम् । व्यायतनं सीमानिवन्धनस्थानम् । अत्र कूपायतनकर्तुर्दोषाभावो न तु गोस्वामिनः । इति प्रायश्चित्तविवेकप्रायश्चित्ततत्त्वस्तुतिसारमौख्यहसम्मतं गोवधप्रायश्चित्तं समाप्तम् ॥ * ॥

अथोपपातकानि ।	प्रायश्चित्तानि ।	तदशक्तौ धेनुदानम् ।	तदशक्तौ चूर्णोदानम् ।	दक्षिणा ।
ब्राह्मणक्षत्रियकर्तृकज्ञानकृत- क्षत्रियवधः ।	अज्ञानकृतब्रह्महत्याप्रायश्चित्तपादः । स तु त्रैवार्षिकव्रतरूपः ।	४५ धेनुवः ।	१३५ कार्षा- पणाः ।	२५ गावः । अशक्तौ २५ कार्षापणाः ।
ब्राह्मणक्षत्रियकर्तृकज्ञानकृत- क्षत्रियवधः ।	सार्द्धवार्षिकव्रतरूपः ।	सार्द्धद्वाविंशति- धेनुसम्भवात् २३ धेनुवः ।	६७॥० कार्षा- पणाः ।	१३ गावः । अशक्तौ १२॥० कार्षापणाः ।
वैश्यकर्तृकज्ञानकृतक्षत्रियवधः ।	षाड्वार्षिकव्रतरूपः ।	६० धेनुवः ।	२७० कार्षा- पणाः ।	५० गावः । अशक्तौ ५० कार्षापणाः ।
वैश्यकर्तृकज्ञानकृतक्षत्रियवधः ।	त्रैवार्षिकव्रतरूपः ।	४५ धेनुवः ।	१३५ कार्षा- पणाः ।	२५ गावः । अशक्तौ २५ कार्षापणाः ।
शूद्रकर्तृकज्ञानकृतक्षत्रियवधः ।	नववार्षिकव्रतरूपः ।	१३५ धेनुवः ।	४०५ कार्षा- पणाः ।	७५ गावः । अशक्तौ ७५ कार्षापणाः ।
शूद्रकर्तृकज्ञानकृतक्षत्रियवधः ।	सार्द्धचतुर्वार्षिकव्रतरूपः ।	सार्द्धसप्तविंशति- धेनुसम्भवात् ६८ धेनुवः ।	२०२॥० कार्षा- पणाः ।	३८ गावः । अशक्तौ ३७॥० कार्षापणाः ।
ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यकर्तृकज्ञान- कृतवैश्यवधः ।	ब्रह्महत्याव्रतमष्टमभागः । स च सार्द्धवार्षि- कव्रतरूपः ।	सार्द्धद्वाविंशति- धेनुसम्भवात् २३ धेनुवः ।	६७॥० कार्षा- पणाः ।	१३ गावः । अशक्तौ १२॥० कार्षापणाः ।
ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यकर्तृकज्ञान- कृतवैश्यवधः ।	ब्रह्महत्याव्रतषोडशभागः । स च नवमा- सिकव्रतरूपः ।	सपादेकादशधेनु- सम्भवात् १२ धे- नुवः ।	३३॥० कार्षा- पणाः ।	७ गावः । अशक्तौ ६॥० कार्षापणाः ।